

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

Educational Administrative Guidelines in the Schools under the Secondary Education Service Area 20

กันต์ฤทัย นามมาลา¹, ธัญญธร ศรีวิเชียร², ธนบดี นันทะ³

Kanruethai Nammala¹, Thanyathorn Srivichian², Thanabodi Nantha³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (2) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (3) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ (4) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 111 คน และครูผู้สอนจำนวน 342 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ใช้ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (one way-ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ 2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาสูงสุด ให้ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 3. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty Accountancy and Management, Mahasarakham University

³ The Secondary Education Service Area 20

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ที่มีขนาดต่างกันมีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลเพื่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: งานวิชาการ แนวทาง การมัธยมศึกษา

Abstract

This research has objective to (1) study the current situation of the educational administration in the schools (2) study the problem of educational administration (3) compare the current situation and the problem of educational administration and (4) propose the guidelines to develop the educational administration in the schools. The examples in this research are the 111 administrators and 342 teachers. These samples are selected by the Stratified Random Sampling Methods. For key informants, there are 3 administrators by direct selection and 3 of the educational affairs. The research methods including ; one questionnaire survey of educational administration in the school by using rating scale to evaluate, which has reliability 0.96 and one interview questionnaire of educational administration in the school. The statistics to analyst the information is in the form of percentage, average, deviation and use one way- ANOVA test.

The research found that 1. The situation of educational administration in the school under the secondary school service area 20, in general and each domain, is high practical level, appraisal evaluation, compare and transfer education results domain is in high practical level ; following by learning development domains ; curriculum development domain ; media development domain ; innovation and educational technology domain ; educational supervision domain and leaning center development domain. 2. The problem of educational administration in the school under the secondary school service area 20, in general and each domain, is in less level including ; curriculum domain has most problems, following by leaning process development domain, appraisal, evaluation, compare and transfer education results domain, media development domain ; innovation and educational technology domain and educational supervision domain. 3. The schools, under the secondary school service area 20, have different size, situation and problems of educational administration by significant statistics level at 0.01. 4. The proposed guideline for educational administration in the school under the secondary school service area 20, Teachers should be encouraged to participate in the implementation, supervision, monitoring and assessment. The results of the assessment are used to develop the curriculum. Learning process Grading Assessment for Education. Learning Center And Educational Supervision

Keywords: Academic, guideline, Secondary education

บทนำ

การศึกษาเป็นงานสำคัญในระบบสังคม เพราะเป็นกลไกและเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา ประชากรของประเทศให้เป็นคนที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพอย่างครบถ้วน และให้ทุกคนอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุขดังเช่นพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “ประเทศชาติ ของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการ ศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคต ของชาติในวันข้างหน้า” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สภาพความเป็นอยู่ของสังคมใด ๆ เป็นภาพสะท้อน ให้เห็นความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ของสังคมนั้น ๆ ด้วย (นวลจิตต์ เชาวเกียรติพงษ์, 2545: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ได้ระบุในหมวด 4 แนว การจัดการศึกษาว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็น หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาจะมุ่งประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียนและในหมวด 5 มาตรา 39 ได้ระบุว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการ จัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การ บริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะ กรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาน ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2546: 15)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหาร งานวิชา การเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถาน ศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพ

การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของ สถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและ ความสามารถของผู้บริหารการบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็น กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง กับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง การเรียนการสอนและประเมินผลการสอน เพื่อให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่ง หมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543: 24) งานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาและ มาตรฐานโรงเรียนซึ่งมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็น ร่างกายของคน หรือเด็กเป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุด ของระบบ และเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียน และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงาน วิชาการของโรงเรียนคือ ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ ได้คนที่เป็นคนสมบูรณ์ งานวิชาการจึงเป็นงาน ที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียน ทั้งระบบ ดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้า โรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม และเป็น ที่ยอมรับ ส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลัง อ่อนด้อย โรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยมขาดศรัทธา และไม่เป็นที่ยอมรับ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540: 18)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบ ข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องศึกษาปัญหา และ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานในสถาน ศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ดังนี้

1) รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา

2555 ของโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 63 โรงเรียน พบว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย สาระ การเรียนรู้ภาษาไทย เท่ากับ 53.99 คณิตศาสตร์ เท่ากับ 26.02 วิทยาศาสตร์ เท่ากับ 34.30 ภาษา อังกฤษ เท่ากับ 27.63 สังคมศึกษาเท่ากับ 46.61 และการงานอาชีพเท่ากับ 46.58 ต่ำกว่าระดับ ประเทศ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนน เฉลี่ย สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เท่ากับ 46.24 คณิตศาสตร์ เท่ากับ 21.57 ภาษาอังกฤษ เท่ากับ 21.03 สังคมศึกษา เท่ากับ 36.24 ศิลปะ เท่ากับ 32.39 และการงานอาชีพ เท่ากับ 44.66 ต่ำกว่า ระดับประเทศเช่นกัน 2) ปัญหานักเรียนทั้งระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนไม่จบตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 11.21 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 9.11 และ 3) รายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า ผลการประเมินรอบ ที่สามจำนวนโรงเรียนที่ถูกประเมินทั้งหมด 36 โรงเรียน ผ่านการรับรองจำนวน 16 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และไม่รับรองจำนวน 20 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 55.56 และมาตรฐานที่ ทำให้โรงเรียนไม่ได้การรับรองคือมาตรฐานด้าน คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (กลุ่มงานส่งเสริมและระบบประกันคุณภาพการศึกษา, 2555)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดดังกล่าวในขอบข่ายงานที่

กระทรวงศึกษากำหนด ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และบุคลากรทางการ ศึกษาทุกระดับเพื่อนำไปบริหารพัฒนาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของกระทรวง ศึกษาธิการ (2546: 32) กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 29-36) กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554: 6) แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัยสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 6. ด้านการนิเทศการศึกษา

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 616 คน ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 112 คน และครูผู้สอน จำนวน 504 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 237 คน ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 43 คน และครูผู้สอนจำนวน 194 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (1970: 607-610)

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่บริหารงานวิชาการจนเป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน

3 ขนาดโรงเรียน 1) โรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ 2) โรงเรียนขนาดกลาง 3) โรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.2 เป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินให้เป็นโรงเรียนดีเด่นหรือ โรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารงานวิชาการ

1.3 เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 ในระดับดีขึ้นไป ทุกด้าน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) โดยแยกคำถามเป็น 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (6) ด้านการนิเทศการศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน Best Practice และผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของ ทวีศักดิ์ บังคม (2550: 79-80) พิเศษสังข์ สงสุข (2551: 92-93) มนตรีวงศ์พระงาม (2551: 67-75) และสุชาติเจริญวงศ์ (2551: 70-85)

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 63-71)

1.3 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมถึง

สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา

1.4 ประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

1.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of item-objective หรือ IOC) แล้ว

เลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ได้จำนวน 48 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

1.6.1 จบการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก

1.6.2 จบการศึกษาด้านการวิจัยทางการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก

1.6.3 มีตำแหน่งทางวิชาการรองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือมีวิทยฐานะทางการบริหารระดับเชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 40 คน

1.8 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 96) ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านและโดยรวม ทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของ ทวีศักดิ์ บังคม (2550: 79-80) และพิเศษสังข์ สงสุข (2551: 92-93)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะทำการวัดโดยการสัมภาษณ์ (Interview)

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ

เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุง นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรับปรุงจนได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

2.7 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 237 ฉบับ ให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ 1-15 กันยายน 2557 แล้วไปรับแบบสอบถามคืน ระหว่างวันที่ 16-30

กันยายน 2557 ได้จำนวน 237 ฉบับ

1.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่บริหารงานวิชาการ ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการด้วยตนเอง จนครบทั้ง 3 โรงเรียน

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน นำข้อความที่ซ้ำกันหรือคล้ายกัน รวบรวมข้อมูลอยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน แล้วประมวลผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

3. การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

4. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มาวิเคราะห์แล้วสรุปเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปทีละด้าน จนครบทั้ง 6 ด้าน

4.2 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA: F-test)

หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจากสภาพการบริหารงานวิชาการตามขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแลด้านการ นิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาปัญหาการบริหาร งานวิชาการตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียน ขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ด้าน ที่มีการปัญหาสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้าน การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุก ด้าน ด้านที่มีการปัญหาสูงสุดคือด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้าน การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อยทุกด้าน ด้านที่มีการปัญหาสูงสุดคือด้าน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหร งานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันที่สภาพการบริหร งานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ พิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า

3.1 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการด้านการพัฒนา ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และ ใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.3 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียนต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.4 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา น้อยกว่าโรงเรียนขนาด ใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

3.5 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่ต่ำกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.6 โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหร งานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาน้อยกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาการบริหาร งานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อ พิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า

4.1 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.2 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และ ใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.3 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมากกว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.4 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.6 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีดังนี้

5.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

5.1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และหลักสูตรท้องถิ่น

5.1.2 การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ ใช้

5.1.3 การนำหลักสูตรไปใช้

5.1.4 การนิเทศการใช้หลักสูตร

5.1.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

5.1.6 การนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร

5.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.2.1 การส่งเสริมให้ครูพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

5.2.2 การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

5.2.3 การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน

5.2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้

5.2.5 การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5.2.6 การนิเทศติดตามผลการ จัดการเรียนรู้

5.2.7 การประเมินผลการจัดการ การเรียนรู้

5.2.8 การนำผลการประเมินไปใช้ใน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน ประกอบด้วย

5.3.1 การจัดทำแผนการวัดและ ประเมินผลแต่ละรายวิชา

5.3.2 การจัดทำเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

5.3.3 การส่งเสริมให้ครูวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง

5.3.4 การนิเทศติดตามการวัดและ ประเมินผล

5.3.5 การนำผลการประเมินไปใช้ใน การพัฒนา

5.3.6 การเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย

5.4.1 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

5.4.2 การผลิต/การจัดหา

5.4.3 การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ใช้

5.4.4 การส่งเสริมให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้

5.4.5 การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.4.6 การนำผลการประเมินไปใช้

5.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.5.1 การสำรวจข้อมูล

5.5.2 การเผยแพร่ข้อมูลแก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง

5.5.3 การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ใช้

5.5.4 การจัดตั้งและพัฒนา

5.5.5 การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้

5.5.6 การนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้

5.5.7 การประเมินผลการใช้

5.5.8 การนำผลการประเมินไปใช้

5.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย

5.6.1 การจัดระบบนิเทศภายใน

5.6.2 การชี้แจงทำความเข้าใจกับครู

5.6.3 การส่งเสริมให้มีการนิเทศหลากหลายรูปแบบ

5.6.4 การประเมินผลการนิเทศ

5.6.5 การนำผลการประเมินไปใช้

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 20 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี วงศ์พระราม (2551: 67-75) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุญา อินทร์มั่ง (2551: 87-91) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติชัย เขี่ยมไธสง (2553: 92-94) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ สามะณี (2556: 122-123) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาเชิงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 27 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการโดย

รวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารหลักสูตรศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ศึกษาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อประเมินสถานภาพของโรงเรียน จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรและกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องชุมชนและท้องถิ่น เตรียมการใช้หลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ นิเทศเพื่อการพัฒนาใช้หลักสูตร วางแนวทางติดตาม กำกับการนำหลักสูตรไปใช้ วางแนวทางการประเมินการใช้หลักสูตร ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของพิสนุ พองศรี (2550: 134-135) หลักสูตร คือ การวางแผนหรือ จัดระบบทางการศึกษาเกี่ยวกับประมวลวิชา ประสบการณ์ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการปฏิบัติให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำหลักสูตรไปใช้หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น คู่มือครู แผนการสอน หรือแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หนังสือต่าง ๆ เอกสาร สื่อต่าง ๆ ฯลฯ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้หลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายได้

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความ

ถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลาและกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 2) การปรับปรุงการเรียน การสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของชนาธิป พรกุล (2544: 46-8) กระบวนการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียน การสอนและกิจกรรมทางการศึกษาทุกวิชาทุก กิจกรรมจะต้องมีการจัดกิจกรรมเนื้อหาของ การเรียนให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ ของผู้เรียน จัดบรรยากาศและกิจกรรมการเรียน การสอน สื่ออุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้แก่ผู้เรียนและผู้สอนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน กล่าวโดยสรุปคือ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต่างก็ได้รับความรู้เพิ่มเติม และสอดคล้องกับแนวคิดของกมล ภูประเสริฐ (2547: 53-56) ภารกิจในการบริหาร การเรียนการสอนเป็นการรวบรวมรูปแบบการเรียน การสอน กระบวนการเรียนการสอน เทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้น ผู้เรียนสำคัญที่สุด หรือเน้นการปฏิบัติจริงของ ผู้เรียนในสภาพของชีวิตจริง จะช่วยพัฒนาความ สามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

การกำหนดความต้องการในเรื่องสื่อ

การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน ควรจะมีการจัดทำบัญชีแต่ละหน่วยการ เรียนรู้/รายวิชา ไว้ร่วมกับรายการสื่อที่จะต้อง จัดหาเพิ่มเติม และการเตรียมการในเรื่องการเรียน การสอน จะต้องมีการจัดหา จัดทำ จัดห้องต่าง ๆ ให้พร้อมในการใช้ รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนการ สอนนอกห้องเรียน

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน โรงเรียนมีการดำเนินเกี่ยวกับ เครื่องมือ วิธีการประเมินผลการเรียนตามสภาพ จริง จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไป ตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนของโรงเรียน ส่งเสริมให้ ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางการวัดผล และประเมินผลการเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดการทำ แผนการวัดผลและประเมินผลการเรียน ส่งเสริม ให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงและกำกับ ติดตามการวัดประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตาม ระเบียบ อยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้อง กับแนวคิดของกมล ภูประเสริฐ (2547: 54-56) การประเมินผลการเรียนเป็นการวิเคราะห์และ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วย การเรียนรู้/รายวิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพ จริง รวมทั้งการกำหนดให้ชัดเจนในการประเมิน ระหว่างปฏิบัติการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้เพื่อ เตรียมการในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือวัดแนว ปฏิบัติ แบบฟอร์มที่จะต้องให้ได้ด้วย ทั้งนี้ให้คำนึง ถึงมาตรฐานการเรียนรู้เป็นสำคัญ

1.4 ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนมีการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม จัดหาสื่อ

และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความ ร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน และประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ใน ระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 211-212) การ เลือกใช้สื่อการสอน ครูจัดทำขึ้นเอง โดยใช้วัสดุ ท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ วัสดุที่จัดซื้อมาในราคาถูก ให้นักเรียนจัดทำขึ้น และอยู่ในความแนะนำของ ครู สอดคล้องกับแนวคิดของจันทร์ธานี สงวนนาม (2545: 147) ผู้บริหารจะต้องจัดให้สถานศึกษามี สื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครู และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม การเรียนการสอนได้ สะดวกยิ่งขึ้น สื่อที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู บันทึกรายการ สอน นอกจากนี้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เครือข่าย การเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วย ให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วย ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่างๆ ที่ หลักสูตรต้องการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 130) สถานศึกษา ต้องส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครู อาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ที่มีความหลากหลาย เหมาะสม และเพียงพอให้ครู อาจารย์ได้เลือกพัฒนาและใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างได้ผล สื่อและเทคโนโลยีนั้นควร เน้นตั้งแต่การจัดทำ จัดหาจากท้องถิ่นไปจนถึง สื่อที่ทันสมัยเป็นสากล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สื่อเป็นเครื่องมือ ของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิด

อย่างไ้ตรง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตลอดจนสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน

1.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้และประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริกาญจน์ โกลุมภ์ และดารณี คำวาทัง (2546: 5) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เป็นจัดทำและจัดหา สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน ศึกษาวิธีการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของภาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเองและนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ใช้อย่างสม่ำเสมอ จัดทำหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ระหว่าง

สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น ๆ และจัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับ สื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นระยะ ๆ

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจและศึกษา ปัญหา การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวางแผนดำเนินการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากร และประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 148) การนิเทศการศึกษา เป็นการร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการช่วยเหลือ ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือเป็นกระบวนการทำงานที่มุ่งสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งจะยังผลสู่เป้าหมายสุดท้ายคือ ผู้เรียนมีคุณภาพดังจุดมุ่งหมายของการศึกษา และในขณะเดียวกัน การนิเทศการศึกษาต้องพิจารณาในเรื่องการพัฒนากลุ่มคนผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ให้มีความรู้ ความสามารถนำความรู้ความสามารถของตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน สามารถทำงานด้วยความมั่นใจ มีขวัญ และกำลังใจในการทำงาน กระบวนการทำงานเป็นไปในลักษณะที่ก่อการประสานสัมพันธ์อันดีปราศจากความขัดแย้ง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมมีปัญหาน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของทวีศักดิ์ บังคม (2550: 77-80) ที่วิจัยเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการแก้ไขการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 พบว่าโดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนต์รีวงศ์พระราม (2551: 67-75) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาทางวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 พบว่าโดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุญา อินทร์มั่ง (2551: 87-91) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิติชัย เยี่ยมไฮสง (2553: 92-94) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 พบว่าโดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ สามะณี (2556: 122-123) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

2.1 ทุกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ก็เป็นเพียงส่วนเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทุกโรงเรียนได้เลือกใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เช่น วงจรการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล การปรับปรุง/การนำไปใช้หรือกระบวนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

4 ขั้นตอนคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการวางแผน การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล

2.3 ทุกโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงานวิชาการจึงสามารถแก้ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับงานวิชาการได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 มีความเห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมีปัญหาน้อย ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรท้องถิ่นยังขาดเอกสารหรือแนวทางที่ชัดเจนให้ครูได้ศึกษา การชี้แจงทำความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรท้องถิ่น ยังไม่ชัดเจนเนื่องจากมีข้อจำกัดบางอย่างเช่น วิทยากรและระยะเวลาการประชุมชี้แจง การใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรยังปฏิบัติน้อย เนื่องจากผู้นิเทศมีภาระงานมาก

การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรยังปฏิบัติไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาสูงกว่าทุกด้าน

โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาสูงสุดคือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่นยังไม่ทั่วถึง การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างปฏิบัติ เนื่องจากผู้นิเทศมีภาระงานมาก และการ

ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ยังใช้เครื่องมือที่ยังไม่เหมาะสม จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง มีความเห็นว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปัญหาสูงสุดกว่าทุกด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของมนตรี วงศ์พระราม (2551: 67-75) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาทางการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุชา อินทร์มั่ง (2551: 87-91) ที่วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ สามะณี (2556: 122-123) ที่วิจัย

เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27 พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีบุคลากรมากสามารถเลือกคนที่มีความรู้สูงด้านวิชาการด้านต่างๆ ได้ครบทุกงานและปฏิบัติงานได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีบุคลากรน้อย การจัดคนลงสู่งานวิชาการด้านต่างๆ ค่อนข้างยาก คนๆ หนึ่งต้องรับผิดชอบหลายงานและปฏิบัติงานมาก อีกทั้งมีคาบการสอนมากด้วย

3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีงบประมาณในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาการทุกด้านอย่างเพียงพอและมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ที่มีงบประมาณน้อย เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆ ทุกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้จำนวนนักเรียนเป็นฐานในการพิจารณา

3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยี สนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาการทุกด้านอย่างเพียงพอและมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางที่มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณในการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกด้าน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางมีปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โรงเรียนและผู้บริหาร ดังนี้

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ ควรกำหนดนโยบายและกำกับ ติดตามโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดให้เน้นงานวิชาการ โดยใช้ปัจจัยการบริหารทุกอย่างในการบริหารงานวิชาการ และ จัดการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับงานวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา ฯลฯ อย่างเป็นระบบและตามแผนที่กำหนดไว้

1.1.2 โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอื่นที่จำเป็นให้กลุ่มบริหาร งานวิชาการ เพื่อดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพกว่าเดิม และกำกับ ติดตามและนิเทศตลอดทั้งประเมินการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาตลอดทั้งเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความก้าวหน้าแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพราะจากข้อเสนอแนะข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1.3 ผู้บริหารควรตระหนักเห็นความสำคัญของงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ

1.2 ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ หากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จะนำไปใช้ ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เมื่อนำไปใช้แล้วควรทำการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการนี้ แล้ว นำข้อมูลไปปรับปรุงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ของบุคลากรต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 20

2.4 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะเชิง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา เรื่องมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีศักดิ์ บังคม. (2550). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิเชษฐ์ ส่องสุข. (2551). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงษ์. (2545). การจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ประภาศิริ คุณาคำ ภมรพรรณ ยุระยาตร์. (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 24. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 10(2): 58-70.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มนตรี วงศ์พระราม. (2551). สภาพและปัญหาทางวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุชาติ เจริญวงศ์. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สาขาครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิชย์.